

EURÓPSKA PANELOVÁ DISKUSIA OBČANOV O energetickej efektívnosti

Rukopis dokončený v októbri 2024

Tento dokument sa nemôže považovať za dokument predstavujúci oficiálne stanovisko Európskej komisie.

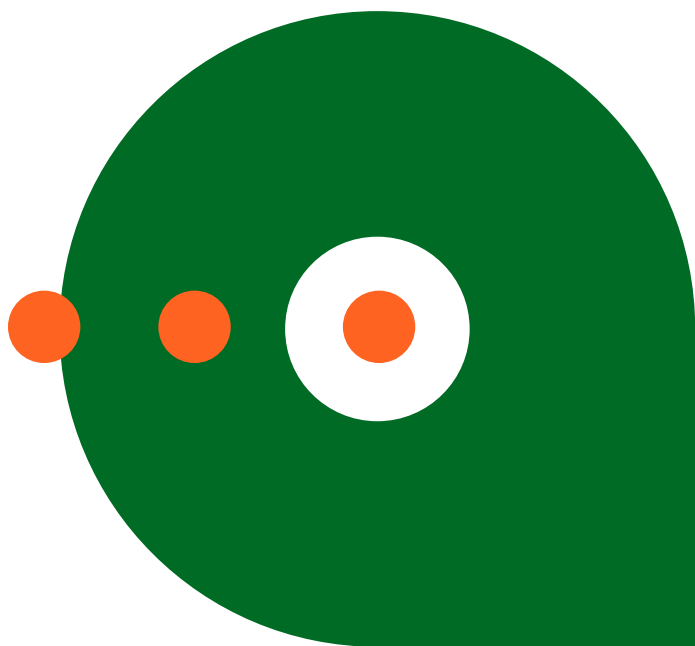
Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2024

© Európska únia, 2024

Politika Komisie týkajúca sa opakovaného použitia materiálov sa riadi rozhodnutím Komisie 2011/833/EÚ z 12. decembra 2011 o opakovanom použití dokumentov Komisie (Ú. v. EÚ L 330, 14.12.2011, s. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/833/oj>). Ak nie je uvedené inak, opakované použitie tohto dokumentu je povolené v zmysle licencie Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). To znamená, že opakované použitie je povolené za predpokladu, že sa riadne uvedie zdroj a akékoľvek zmeny.

Print	ISBN 978-92-68-21112-0	doi:10.2775/3958213	NA-01-24-005-SK-C
PDF	ISBN 978-92-68-21111-3	doi:10.2775/1303212	NA-01-24-005-SK-N

**EURÓPSKA
PANELOVÁ
DISKUSIA OBČANOV
O energetickej
efektívnosti**

Obsah

Zhrnutie	5
1. Úvod	10
2. Metodický rámec	12
2.1. Náhodný výber a demografické zloženie panelovej diskusie	12
2.2. Priebeh panelovej diskusie	15
2.3. Metódy participácie	15
2.4. Kolektívne výsledky	16
2.5. Riadenie a poznatky	17
2.6. Pozorovatelia	20
3. Rozšírenie zapojenia	22
3.1. Platforma na zapojenie občanov	22
3.2. Komunikácia	22
4. Odporúčania občanov	26
4.1. 13 odporúčaní pre energeticky efektívnu Európu	26
Odporúčanie 1: Posilniť postavenie spotrebiteľov smerom k väčšej energetickej efektívnosti	26
Odporúčanie 2: Financovať spravodlivé právo na energetickú obnovu bývania	26
Odporúčanie 3: Zvýšiť energetickú nezávislosť a efektívnosť s cieľom stať sa globálnym príkladom	27
Odporúčanie 4: Dosiahnuť ciele v oblasti energetickej efektívnosti posilnením schopnosti každého konať	27
Odporúčanie 5: Riadiť a monitorovať vykonávanie smerníc EÚ	28
Odporúčanie 6: Zvýšiť kvalifikovanosť pracovnej sily v EÚ v odvetví energetickej efektívnosti	28
Odporúčanie 7: Zabezpečiť budúcnosť vzdelávaním o ekologických otázkach	29
Odporúčanie 8: Optimalizovať a rozvíjať sieťový systém, od výrobcu až po konečného používateľa, v prospech obnoviteľných zdrojov energie	29
Odporúčanie 9: Pomáhať občanom EÚ pri rozvoji energetických spoločenstiev zameraných na energetickú efektívnosť poskytovaním informácií a finančnej podpory	30
Odporúčanie 10: Rozvíjať energeticky efektívne spoločenstvá pre zodpovednú spotrebu a zvýšenú miestnu výrobu energie	31

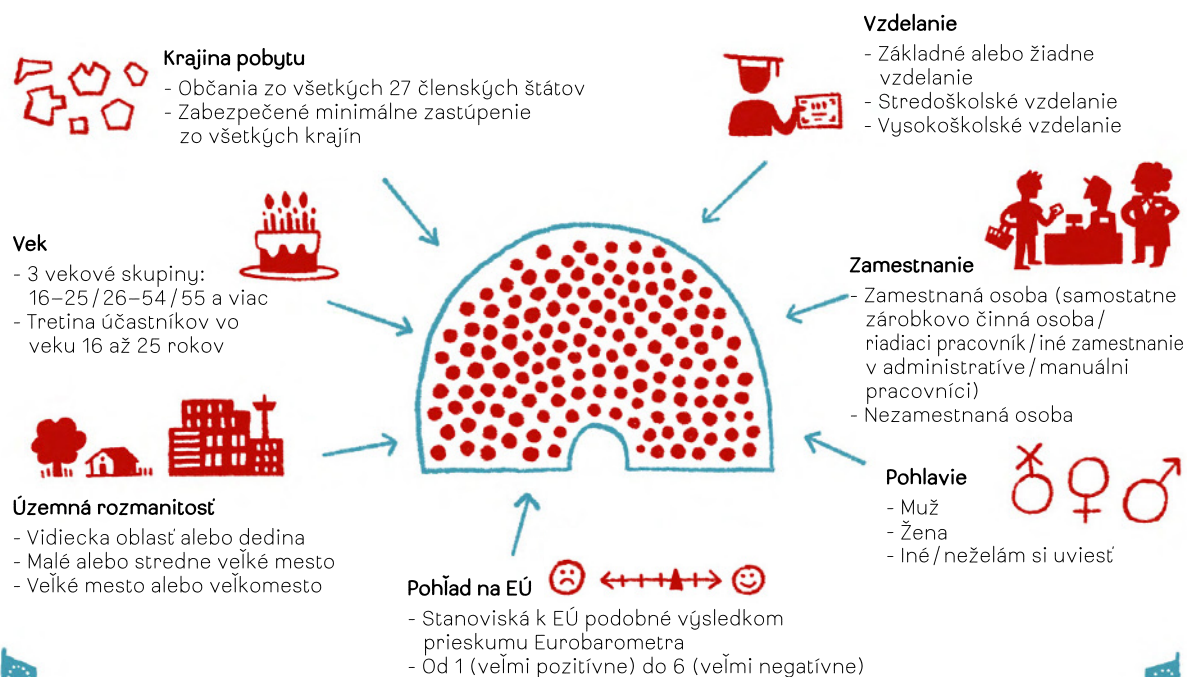
Odporúčanie 11: Zlepšiť energetickú hospodárnosť v budovách.....	31
Odporúčanie 12: Zvýšiť príťažlivosť verejnej dopravy pre cestujúcich.....	32
Odporúčanie 13: Zabezpečiť energeticky čo najefektívnejšiu dopravu v celej Európe: Obmedziť cestnú prepravu tovaru aj leteckú prepravu osôb a zaviesť zásadu prvoradosti železničnej dopravy.....	32

Zhrnutie

EURÓPSKA PANELOVÁ DISKUSIA OBČANOV: AKO TO FUNGUJE?

— PODMIENKY ÚČASTI PRE SKUPINU, ABY JEJ ZLOŽENIE ODRÁŽALO ROZMANITOSŤ EÚ —

EURÓPSKA PANELOVÁ DISKUSIA OBČANOV

ENERGETICKÁ ÚČINNOSŤ

PANELOVÁ DISKUSIA OBČANOV: ZASADNUTIA

PLENÁRNE ZASADNUTIE

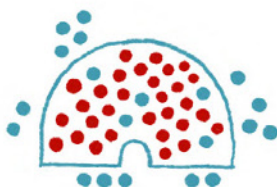
FACILITÁTORI A MODERÁTORI

- Usmerňovali občanov v diskusiách na všetkých troch zasadnutiach
- Moderovali diskusie v malých skupinách a na plenárnych zasadnutiach

POZOROVATELIA

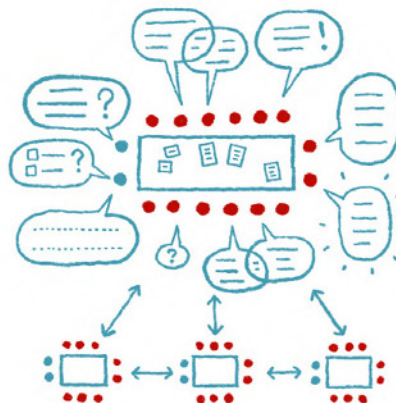
- Prácu panelových diskusií sledovali aj výskumní pracovníci, novinári a zástupcovia organizovanej občianskej spoločnosti

RIADIACI VÝBOR

- Zložený zo zástupcov Európskej komisie, poradného tímu (odborníkov zapojených do návrhu, metodiky a moderovania) a tímov zodpovedných za praktickú organizáciu
- Navrhol, zorganizoval a riadil túto panelovú diskusiu občanov a zabezpečil nad ňou dohľad

PRACOVNÉ SKUPINY

TLMOČNÍCI

- Pokryli všetkých 24 úradných jazykov EÚ

VÝBOR PRE ZHROMAŽĐOVANIE POZNATKOV

- Približne 8 externých expertov a jedna expertka Komisie
- Vymieňali si vedomosti a odborné znalosti
- Podieľali sa na vypracovaní informačného súboru a overovaní faktov
- Pomáhali pri štruktúrovaní rokovaní a výbere rečníkov

PRVÉ ZASADNUTIE

DRUHÉ ZASADNUTIE

TRETIE ZASADNUTIE

ODPORÚČANIA

ODOVZDANIE

- Občania odovzdajú odporúčania Európskej komisii

NADVÄZUJÚCE OPATRENIA A SPÄTNÁ VÄZBA

- Európska komisia zahrnie tieto odporúčania do tvorby politik

ODPORÚČANIA

1 Posilniť postavenie spotrebiteľov smerom k väčšej energetickej efektívnosti

2 Financovať spravodlivé právo na energetickú obnovu bývania

3 Zvýšiť energetickú nezávislosť a efektívnosť s cieľom stať sa globálnym príkladom

4 Dosiahnuť ciele v oblasti energetickej efektívnosti posilnením akčioschopnosti všetkých zúčastnených strán

5 Riadiť a monitorovať vykonávanie smerníc EÚ

6 Zvýšiť kvalifikovanosť pracovnej sily v EÚ v odvetví energetickej efektívnosti

7 Zabezpečiť budúcnosť vzdelávaním o ekologických otázkach

8 Optimalizovať a rozvíjať sieťový systém, od výrobcu až po koncového používateľa, v prospech obnoviteľných zdrojov energie

9 Poskytovaním informácií a finančnej podpory pomáhať občanom EÚ pri rozvoji energetických spoločenstiev zameraných na energetickú efektívnosť

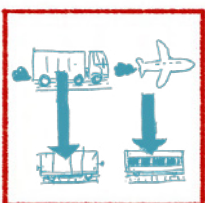
10 Rozvíjať energeticky účinné komunity pre zodpovednú spotrebu a zvýšenú miestnu výrobu energie

11 Zlepšiť energetickú hospodárnosť v budovách

12 Zvýšiť príťažlivosť verejnej dopravy pre cestujúcich

13 Zabezpečiť energeticky čo najefektívnejšiu dopravu v celej Európe: Ukončiť prepravu tovaru po cestách, dostať ľudí z lietadiel a zaviesť zásadu „železnica na prvom mieste“

ÚVOD

1. Úvod

Európska panelová diskusia občanov o energetickej efektívnosti bola zvolaná v prvej polovici roka 2024 v súvislosti s prípravnými prácami na politickú iniciatívu, ktorú mala Európska komisia prijať neskôr v roku 2024 k zásade prvoradosti energetickej efektívnosti ⁽¹⁾. Táto panelová diskusia sa plánovala ako kľúčová príležitosť informovať Komisiu o pohľade občanov a získať ich odporúčania v tejto oblasti.

„Energetická efektívnosť“ znamená, že na vykonanie rovnakej úlohy sa spotrebuje menej energie, čím sa predchádza plytvaniu energiou a znižujú sa náklady na energiu. Energetická efektívnosť je dnes dôležitou súčasťou udržateľného rozvoja a kľúčovou stratégiou v boji proti zmene klímy, pri zvyšovaní energetickej bezpečnosti a pri podpore hospodárskeho rastu. Stále však existujú významné výzvy, pokiaľ ide o dosiahnutie toho, aby bola energetická efektívnosť dostupná, inkluzívna a mala účinok pre všetky odvetvia a komunity v celej Európskej únii.

EÚ si je vedomá týchto výziev a zohráva aktívnu úlohu pri propagovaní energetickej efektívnosti a podpore členských štátov v úsilí o zvýšenie miery vykonávania. Napríklad v stratégii Komisie v rámci Európskej zelenej dohody od roku 2025 sa stanovujú ambiciózne ciele, aby sa energetická efektívnosť stala realitou pre všetkých a aby sa energeticky úsporné technológie všeobecne rozšírili. Na dosiahnutie týchto cieľov je však potrebné riešiť zložité politické výzvy týkajúce sa financovania, technologických inovácií, regulačných rámcov a informovanosti verejnosti. Z hľadiska riešenia týchto výziev a hľadania realizovateľných riešení EÚ zohráva kľúčovú úlohu pri uľahčovaní spolupráce a koordinácie medzi členskými štátmi a ďalšími zainteresovanými stranami.

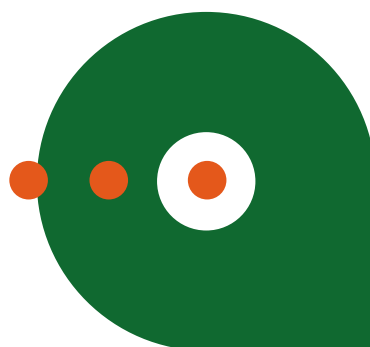
V tejto súvislosti Komisia vyzvala občanov, ktorí sa zúčastnili na panelovej diskusii o energetickej efektívnosti, aby odpovedali na túto otázku: „Ako môže EÚ vytýčiť energetickú efektívnosť ako prioritu a priniesť všetky jej výhody občanom, verejným orgánom a podnikom?“.

Na základe informačných materiálov, príspevkov odborníkov a diskusií v pléne a pracovných skupinách občania, ktorí sa zúčastnili na tejto panelovej diskusii, identifikovali možné politické opatrenia a príslušných aktérov, ktorí by sa mali zapojiť na rôznych úrovniach, aby EÚ dosiahla vyššiu energetickú efektívnosť. Európska panelová diskusia občanov o energetickej efektívnosti napokon viedla k vypracovaniu a prijatiu 13 odporúčaní, ktoré sú v plnom znení uvedené v prílohe k tejto správe.

Po zasadnutí panelovej diskusie boli zúčastnení občania požiadaní, aby v rámci hodnotenia procesu vyplnili dotazník spätnej väzby. Výsledky tohto prieskumu sú čiastočne uvedené v rôznych častiach tejto správy.

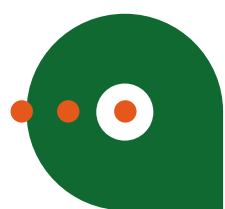
Následné kroky v súvislosti s týmito 13 odporúčaniami budú ďalej opísané v správe občanov, oficiálnom dokumente, ktorý prijme kolégium komisárov spolu s budúcimi politickými iniciatívami. Usporiada sa aj podujatie na poskytnutie spätnej väzby s cieľom vysvetliť tieto kroky účastníkom panelovej diskusie. Cieľom tejto správy je medzitým zhrnúť hlavné črty tejto európskej panelovej diskusie občanov a objasniť jej metodický rámec, spôsob, akým sa viedli diskusie, výstupy z troch zasadnutí, ako aj posúdenie procesu občanmi.

⁽¹⁾ https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/energy-efficiency-targets-directive-and-rules/energy-efficiency-first-principle_en

METODICKÝ RÁMEC

2. Metodický rámec

2.1. Náhodný výber a demografické zloženie panelovej diskusie

V záujme zabezpečenia spravodlivého, konzistentného a spoľahlivého prístupu, ktorý by v čo najreprezentatívnejšej miere odrážal rozmanitosť európskej spoločnosti, sa pri náboře účastníkov do európskej panelovej diskusie občanov použili metódy náhodného výberu.

Nábor uskutočnila spoločnosť Harris Interactive. Spoločnosť Harris vykonala nábor účastníkov pomocou náhodného digitálneho výberu. S účasťou na panelovej diskusii súhlasilo 228 ľudí, z ktorých bolo na základe rôznych kritérií (opísaných ďalej) do panelovej diskusie náhodne vybraných 150 osôb, pričom ďalších 50 tvorilo prvý zoznam náhradníkov pre prípad, že by sa niektorí občania z účasti odhlásili.

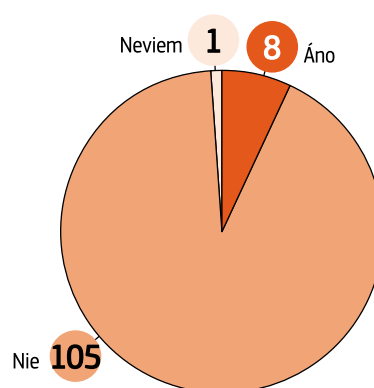
Tabuľka 1: Demografické zloženie panelovej diskusie – národnostný pôvod

Krajina	Cieľoví účastníci	Skutoční účastníci		
		Prvé zasadnutie	Druhé zasadnutie	Tretie zasadnutie
Rakúsko	4	3	3	3
Belgicko	5	6	6	6
Bulharsko	4	3	3	2
Chorvátsko	2	3	3	3
Cyprus	2	2	2	2
Česko	5	5	4	4
Dánsko	3	3	3	3
Estónsko	2	2	2	1
Fínsko	3	4	4	4
Francúzsko	15	15	15	13
Nemecko	19	18	18	16
Grécko	5	5	5	5
Maďarsko	5	5	5	5
Írsko	3	4	4	4
Taliansko	15	15	15	15
Lotyšsko	2	2	2	2
Litva	2	2	2	2
Luxembursko	2	2	2	2
Malta	2	2	2	2
Holandsko	6	6	6	6
Poľsko	10	8	8	8
Portugalsko	5	5	5	5
Rumunsko	7	8	8	8
Slovensko	3	3	3	3
Slovinsko	2	1	1	5
Španielsko	12	12	12	12
Švédsko	5	5	5	1
Spolu	150	149	148	142

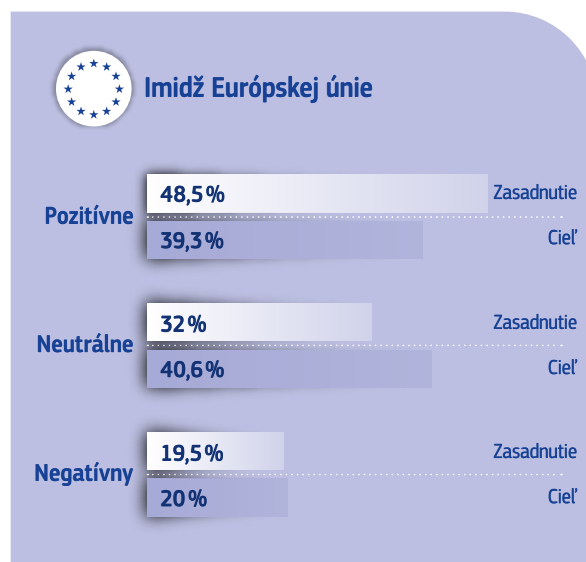
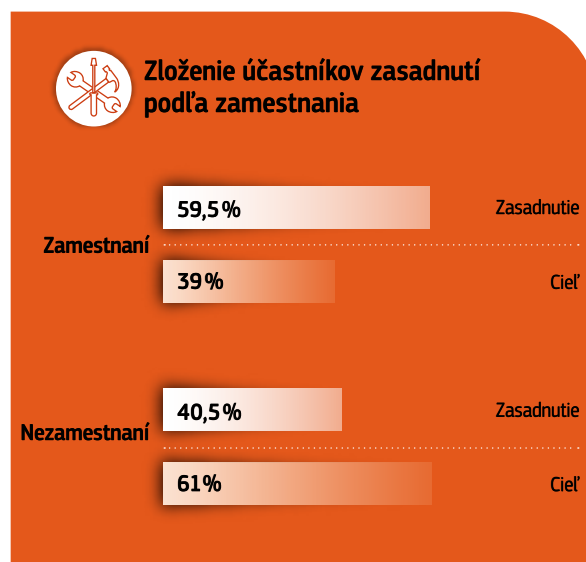
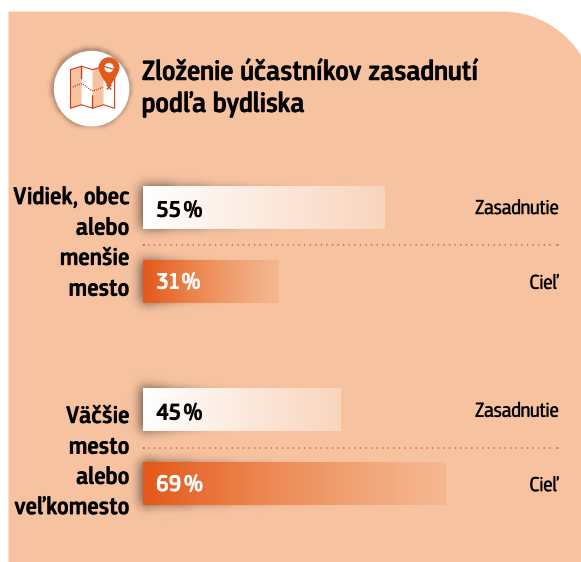
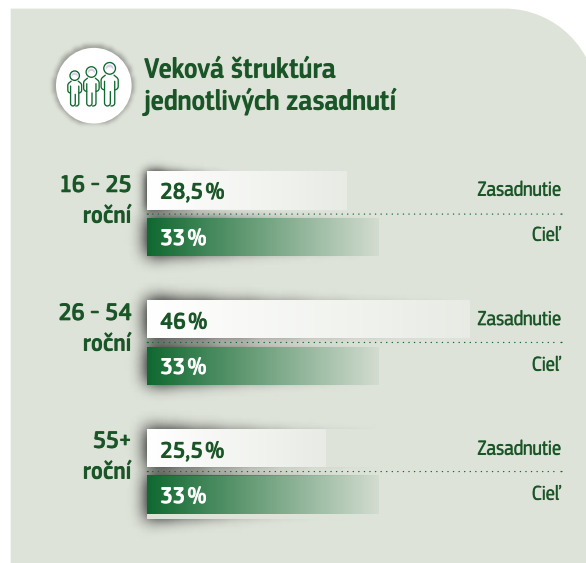
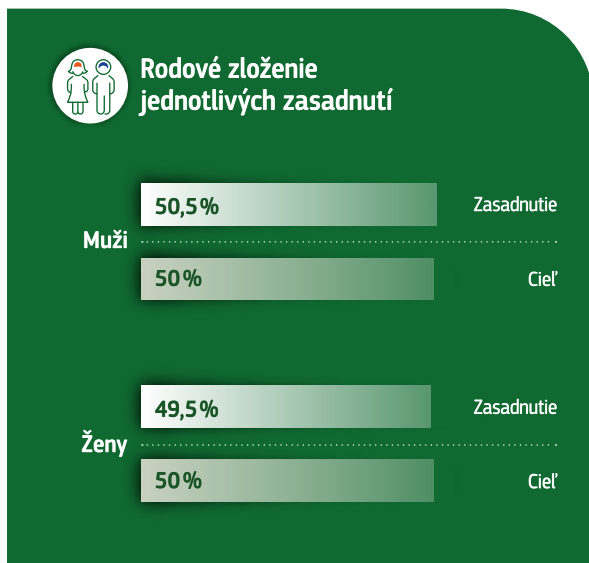
V uvedenej tabuľke sa poskytuje prehľad o požadovanom počte občanov z jednotlivých členských štátov EÚ (kvóty pre jednotlivé krajiny), ako aj o skutočnom počte účastníkov na jednotlivých zasadnutiach. Cieľom bolo, aby zastúpenie členských štátov bolo úmerné počtu ich obyvateľov, ale zároveň vyvážené účasťou minimálne dvoch občanov z každej krajiny. Inými slovami, v prípade krajín s veľkým počtom obyvateľov sa stanovili vyššie kvóty (napríklad 19 občanov z Nemecka), zatiaľ čo z Malty a Luxemburska boli pozvaní po 2 občania, pričom sa uplatnila zásada regresívnej proporcionality. Účasť bola vo všeobecnosti dobrá a vo veľkej miere zodpovedala stanoveným cieľom. V prípade 23 z 27 členských štátov sa kvóty splnili, ostatné členské štáty sa tomu výrazne priblížili. Celkovo sa zo 150 pozvaných občanov zúčastnilo aspoň na jednom z troch zasadnutí 149 občanov.

S cieľom zabezpečiť, aby panelová diskusia čo najväčšmi odrážala rozmanitosť obyvateľstva EÚ, a umožniť zastúpenie skupín, ktoré zvyčajne nemajú dostatočné zastúpenie, sa stanovili cieľové kvóty účastníkov podľa týchto sociálno-demografických charakteristík (skutočné podiely účastníkov vychádzajú z počtu 149 občanov, ktorí sa zúčastnili aspoň na jednom zo zasadnutí).

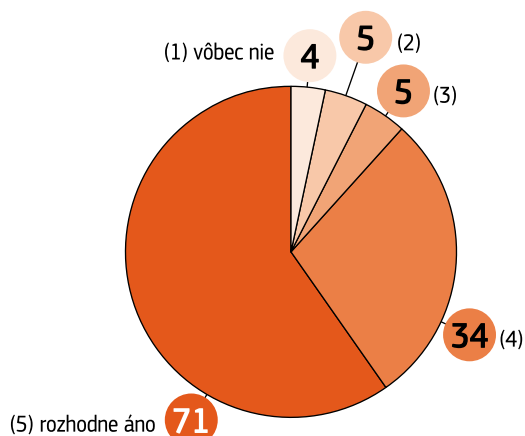
Ilustrácia 1: Odpovede z dotazníka spätnej väzby na otázku „Zapojili ste sa už niekedy do procesu účasti občanov?“ (n = 114).

Ilustrácia 2: Cieľové počty a skutočné počty účastníkov na zasadnutiach podľa piatich sociálno-demografických kritérií.

Ilustrácia 3: Odpovede z dotazníka spätnej väzby na otázku „Myslíte si, že panelová diskusia občanov dobre odrážala rozmanitosť obyvateľstva EÚ?“ (n = 119)

2.2. Priebeh panelovej diskusie

Európska panelová diskusia občanov o energetickej efektívnosti pozostávala z troch zasadnutí s rôznymi cieľmi – každé z nich nadväzovalo na výsledky predchádzajúceho zasadnutia s cieľom na základe konsenzu vypracovať súbor odporúčaní, ktoré sa predložia Európskej komisii.

Na prvom zasadnutí (23. – 25. februára 2024 v Bruseli) sa účastníci oboznámili s danou problematikou a mohli si navzájom spoznať a vybudovať si zmysel pre komunitu a dôveru. Vypočuli si prvé príspevky odborníkov so zameraním na jednoduchú prezentáciu komplexnej problematiky, aktérov a dynamiky energetického systému. Po prezentácii hlavných prekážok, ktoré sa stanovili ako priority v pracovných skupinách, dostala každá skupina od odborníkov spätnú väzbu k tomuto prvému výstupu.

Pri druhom zasadnutí (15. – 17. marca 2024, online) sa účastníci zhromaždili na virtuálnej konferencii Center Hyperfair. Toto druhé zasadnutie sa zameralo na tri hlavné sektory, v ktorých by sa podľa občanov mala zlepšiť energetická efektívnosť (doprava, budovy a infraštruktúra), a rozpracovali sa na ňom prierezové otázky s hlbším preskúmaním problematiky. Jeho hlavným cieľom bolo podporiť výmenu nápadov a pohľadov medzi účastníkmi, identifikovať oblasti, na ktorých sa zhodujú a na ktorých nie, a načrtnúť sľubné odporúčania, ako začať dosahovať väčšiu energetickú efektívnosť.

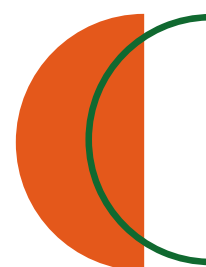
Tretie a záverečné zasadnutie (12.– 14. apríla 2024 v Bruseli) sa venovalo doladovaniu odporúčaní na základe nápadov a informácií získaných počas prvých dvoch zasadnutí s podporou ďalších externých príspevkov. Zúčastnení občania nakoniec vypracovali 13 odporúčaní pre energetickejšiu Európu, ktoré odovzdali Európskej komisii. Ich úplné znenie je uvedené v prílohe tejto správy.

2.3. Metódy participácie

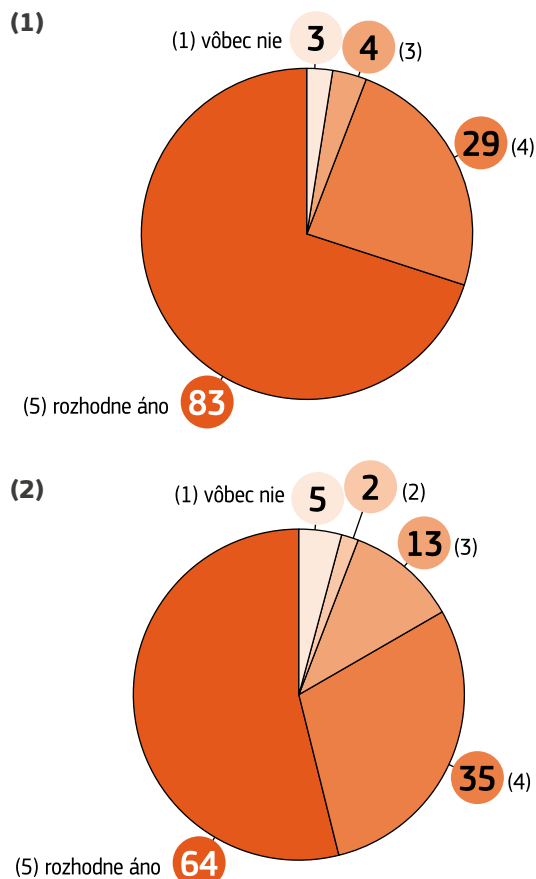
2.3.1 Z plenárneho zasadnutia do pracovných skupín

Štruktúra zasadnutí bola navrhnutá s cieľom podporiť interakcie medzi účastníkmi a zabezpečiť, aby boli vypočuté všetky názory. Na základe osvedčenej metodiky, ktorá sa vyvinula počas predchádzajúcich európskych panelových diskusií občanov, Európska komisia s podporou tímu odborníkov z oblasti deliberatívnej demokracie (ďalej len „poradný tím“) opätovne potvrdila význam ponuky rôznych formátov verejných rokovaní.

Na plenárnych zasadnutiach si občania mohli vypočuť príspevky odborníkov a mohli všetkým účastníkom prezentovať výsledky diskusií svojich pracovných skupín v 24 jazykoch. Čiastkové plenárne zasadnutia poskytli účastníkom príležitosť podeliť sa o svoje postrehy s menšou skupinou 50 až 75 účastníkov a získať konkrétnu spätnú väzbu od rôznych odborníkov. Pracovné skupiny, ktoré zvyčajne tvorilo 12 účastníkov, boli zložené s cieľom umožniť dostatočnú geografickú rozmanitosť tak, aby v nich boli zastúpené väčšie aj menšie krajiny a maximálne päť rôznych jazykov. Takéto menšie skupiny podporili vzájomnú interakciu a pomohli občanom lepšie sa spoznať a vybudovať si vzájomnú dôveru. V súlade s hlavnou zásadou európskych panelových diskusií občanov mohli všetci účastníci hovoriť vo svojom materinskom jazyku, pričom mali k dispozícii tlmočenie.

Ilustrácia 4: Odpovede z dotazníka spätnej väzby na otázky „Pri diskusiách v pracovnej skupine ma ostatní rešpektovali“ (1) (n = 119) a „Mali ste celkovo dojem, že váš hlas mal vo vašej pracovnej skupine význam?“ (2) (n = 119).

Občania pracovali v 12 pracovných skupinách, pričom všetkým pomáhali a poskytovali podporu dvaja členovia poradného tímu: jeden skúsený facilitátor a jeden asistent facilitátora. Úlohou facilitátorov bolo viesť diskusie v pracovných skupinách v materinskom jazyku zúčastnených alebo v angličtine a umožniť hladký priebeh práce:

- vytvorením priateľskej atmosféry, kde prevládal vzájomný rešpekt, s cieľom podporiť vyvážený príspevok všetkých účastníkov,
- zabezpečením informovanosti všetkých občanov o celkovom procese a ich usmernením pri skupinovej práci,
- zaistením dosiahnutia cieľov zasadnutí pracovných skupín, t. j. uľahčením identifikácie nezhôd a konfliktov medzi občanmi a podporením vzniku diskusie a konsenzu medzi nimi,
- dodržiavaním časového harmonogramu, zaznamenávaním poznámok a konsolidáciou výstupov z rokovaní vo viacjazyčných a vzájomne prepojených pracovných dokumentoch,
- prepojením žiadostí občanov v pracovných skupinách určených podpornému tímu alebo odborníkom, napr. zhromažďovaním nevysiešených pripomienok alebo otázok,
- zúčastnením sa na informačných stretnutiach s poradným tímom.

Všetci facilitátori a asistenti sa riadili spoločnými pokynmi uvedenými v príručke pre facilitátorov a v sprievodnom dokumente (jeden na jednu schôdzu). Pred každým zasadnutím sa zúčastnili na troch špecializovaných informačných stretnutiach a školeniach.

2.3.2 Moderovanie a vedenie diskusií

Troja hlavní moderátori usmerňovali občanov počas všetkých zasadnutí a riadili diskusie počas plenárnych zasadnutí. Poskytli informácie o všeobecnom ciele panelovej diskusie a metodike zasadnutí, ako aj o organizačných aspektoch. Zároveň moderovali diskusie medzi rečníkmi, zabezpečovali, aby sa poznatky počas diskusií prezentovali spravodlivo a nestranne, a moderovali hodiny otázok a odpovedí medzi odborníkmi a občanmi. Okrem toho zhrnuli všetky výsledky na záverečných plenárnych schôdzach každého zasadnutia. Hlavnými moderátormi boli:

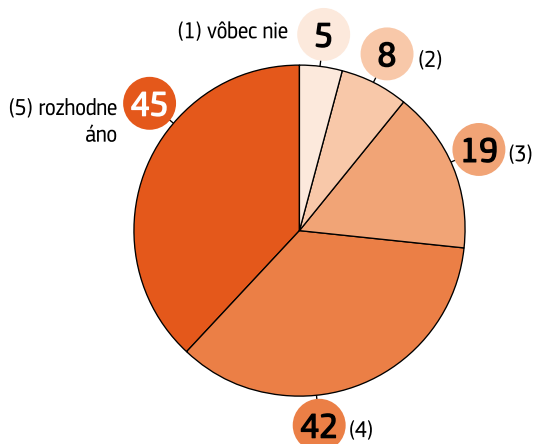
- Julia Hoffmannová (ifok),
- Antoine Vergne (Missions Publiques).

2.4. Kolektívne výsledky

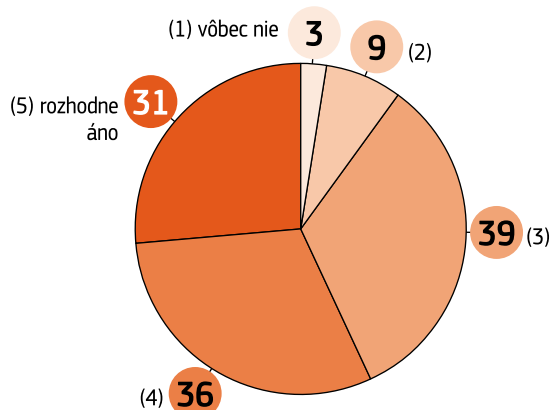
Počas troch zasadnutí občania vypracovali 13 odporúčaní pre energeticky efektívnu Európu. Tieto výsledky sú v plnom rozsahu uvedené v prílohe k tejto správe. V snahe o lepší prehľad sú odporúčania rozdelené do 7 tematických blokov:

- informácie a zmena správania,
- spravodlivosť a rovnosť príležitostí,
- globálna úloha EÚ a členské štáty,
- pracovné miesta a vzdelávanie,
- infraštruktúra,
- budovy,
- doprava.

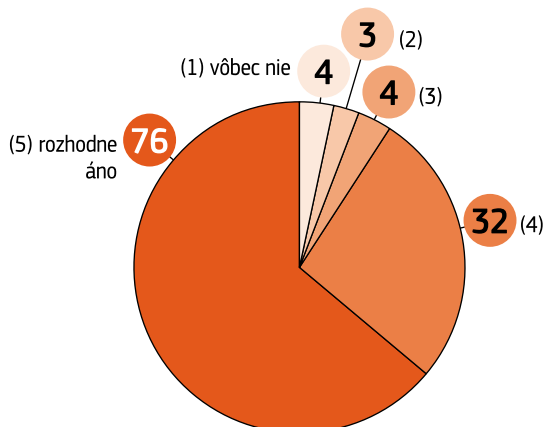
Ilustrácia 6: Odpovede z dotazníka spätnej väzby na otázku „Myslíte si, že v záverečných odporúčaniach z panelovej diskusie občanov sa zohľadnili názory všetkých účastníkov diskusie?“ (n = 119).

Ilustrácia 7: Odpovede z dotazníka spätnej väzby na otázku „Myslíte si, že odporúčania z panelovej diskusie občanov budú mať skutočný vplyv?“ (n = 118).

Ilustrácia 5: Odpovede z dotazníka spätnej väzby na otázku „Ste celkovo spokojní so svojou skúsenosťou z panelovej diskusie občanov?“ (n = 119).

2.5. Riadenie a poznatky

2.5.1 Riadiaci výbor

Európsku panelovú diskusiu občanov pripravil, usporiadal a koordinoval riadiaci výbor. Stretával sa raz týždenne, aby rozhodoval o koncepčných a organizačných otázkach vrátane metodických, komunikačných, logistických a rozpočtových aspektov a zároveň zabezpečil, aby mal tento konzultačný proces vplyv na tvorbu politiky. Výbor bol zložený zo zástupcov Európskej komisie a z konzorcia dodávateľov.

Konzorcium dodávateľov spolupracovalo na návrhu a realizácii tejto novej generácie európskych panelových diskusií občanov. Konkrétne sa v ňom stretli odborníci, ktorí pomohli navrhnuť a uľahčiť konzultačný proces a využili svoje znalosti pri koncipovaní pôsobnosti panelovej diskusie, ako aj celkového participačného procesu a metodiky jednotlivých zasadnutí a pri zostavovaní poradného výboru pre zhromažďovanie poznatkov.

2.5.2 Výbor pre zhromažďovanie poznatkov

Zapojenie výboru pre zhromažďovanie poznatkov zloženého z odborníkov v oblasti energetickej efektívnosti posilnilo integritu poradného procesu tým, že sa zaručila kvalita, objektivita, rozmanitosť a zrozumiteľnosť informácií poskytovaných občanom. Zároveň výbor pomohol preskúmať výsledky a zabezpečiť štruktúrovaný prechod z jedného zasadnutia na ďalšie tak, aby rokovania prebiehali zmysluplne a na základe podnetov občanov.

Medzi povinnosti výboru patrilo vypracovanie informačného balíka pre účastníkov, spolupráca s riadiacim výborom na vecných politických vstupoch, identifikácia slabých signálov a slepých miest v diskusiách, overovanie faktov, odpovedanie na otázky občanov a poskytovanie odborných znalostí o energetickej efektívnosti počas plenárnych a čiastkových plenárnych zasadnutí. Výbor pre zhromažďovanie poznatkov odporučil aj niekoľko externých rečníkov, ktorí počas zasadnutí prispeli svojimi vedomosťami.

Výbor pre zhromažďovanie poznatkov bol zložený z ôsmich členov vybraných riadiacim výborom na základe týchto kritérií: odborné znalosti pokrývajúce širokú škálu oblastí poznatkov; široké uznanie ich know-how a skúseností v tejto oblasti medzi zainteresovanými stranami aj partnermi; schopnosť pochopiť, uznať a sprostredkovať rôzne názory na danú tému a rozmanitosť z hľadiska rodu, národnosti a väzieb. Okrem toho poznatkami o politike EÚ prispel aj jeden zástupca Európskej komisie.

Členmi výboru pre zhromažďovanie poznatkov boli:

- **Arianna Vitaliová Rosciniová**, generálna tajomníčka Koalície pre úspory energie,
- **Camille Defardová**, vedúca Energetického centra Jacquesa Delorsa,
- **Claire Roumetová**, Politika EÚ a strategické partnerstvá, Energy Cities,
- **Goda Perlaviciute**, docentka zaoberajúca sa verejnou prijateľnosťou udržateľných zmien, Univerzita v Groningene, a Wytse Gorter, pomocný výskumný pracovník zaoberajúci sa environmentálnou psychológiou, Univerzita v Groningene,
- **Jan Rosenow**, riaditeľ európskych programov, Projekt regulačnej pomoci (Regulatory Assistance Project – RAP),
- **Reinhard Six**, nezávislý poradca, expert na financovanie energetickej efektívnosti,
- **Yves Marignac**, expert v oblasti energetiky a hlavný poradca, Association négaWatt,
- **Claudia Canevariová**, vedúca oddelenia pre energetickú efektívnosť: Politika a financovanie, Generálne riaditeľstvo pre energetiku, Európska komisia.

2.5.3 Znalostné a informačné centrum

Znalostné a informačné centrum bolo zriadené s cieľom odpovedať na otázky a žiadosti o objasnenie, ktoré zasielali občania počas svojich rokovaní. Znalostné a informačné centrum zahŕňalo odborníkov z Európskej komisie, ktorí boli požiadaní, aby spolu s členmi výboru pre zhromažďovanie poznatkov poskytovali odpovede na otázky týkajúce sa ich príslušných oblastí politiky. Počas všetkých troch zasadnutí európskej panelovej diskusie občanov poskytlo znalostné a informačné centrum písomné odpovede na viac ako 40 otázok, ktoré položili občania, a vypracovalo písomné informácie na tretie zasadnutie. Zástupcovia znalostného a informačného centra takisto krátko vystúpili v dvanástich pracovných skupinách, aby objasnili otázky v procese vypracúvania odporúčaní.

2.5.4 Prednášajúci

Okrem členov výboru pre zhromažďovanie poznatkov boli niektoré zainteresované strany a odborníci vyzvaní, aby predstavili rôzne aspekty a hľadiská týkajúce sa otázok energetiky v Európe a aby odpovedali na otázky občanov. Výbor pre zhromažďovanie poznatkov dbal, aby poznatky prezentované občanom boli vyvážené, zodpovedali potrebám a požiadavkám občanov a dostatočne reprezentovali hlavné postoje tvorcov politik a zainteresovaných strán v EÚ. Zoznam všetkých rečníkov je uvedený ďalej.

Tabuľka 2: Zoznam rečníkov na troch zasadnutiach

	Mená a funkcie a inštitúcie	S1	S2	S3
Európska komisia	Maroš Šefčovič , výkonný podpredseda Európskej komisie pre Európsku zelenú dohodu, podpredseda Európskej komisie pre medziinštitucionálne vzťahy			x
	Colin Scicluna , vedúci kabinetu podpredsedníčky Dubravky Šuicovej	x		x
	Ditte Juul-Jørgensenová , generálna riaditeľka Generálneho riaditeľstva pre energetiku	x		
	Dana Spinantová , generálna riaditeľka Generálneho riaditeľstva pre komunikáciu	x		x
	Julia Mechthildová Wörsdörferová , zástupkyňa generálneho riaditeľa, koordinácia spravodlivej a zelenej energetickej transformácie, Generálne riaditeľstvo pre energetiku		x	
	Richard Kuehn , riaditeľ pre zastúpenia a komunikáciu Európskej komisie v členských štátoch, Generálne riaditeľstvo pre komunikáciu	x		x
	Paula Pinhová , riaditeľka pre spravodlivú transformáciu, spotrebiteľov, energetickú bezpečnosť, efektívnosť a inovácie, Generálne riaditeľstvo pre energetiku	x		x
	Pierre Schellekens , riaditeľ pre stratégiu a koordináciu energetickej politiky, Generálne riaditeľstvo pre energetiku			x
	Claudia Canevariová , vedúca útvaru pre politiku a financovanie energetickej efektívnosti, Generálne riaditeľstvo pre energetiku	x	x	
	Joachim Ott , vedúci útvaru pre dialóg s občanmi, Generálne riaditeľstvo pre komunikáciu	x	x	
	Robert Nuij , zástupca vedúceho oddelenia pre politiku a financovanie energetickej účinnosti, Generálne riaditeľstvo pre energetiku			x
	Gaëtane Ricardová-Nihoullová , zástupkyňa vedúceho oddelenia pre dialógy s občanmi, Generálne riaditeľstvo pre komunikáciu	x		
	Achilles Hannoset , odborný referent, Generálne riaditeľstvo pre energetiku			x
	Radoš Horáček , odborný referent, Generálne riaditeľstvo pre energetiku			x
	Veronika Jiříčková , odborná referentka, Generálne riaditeľstvo pre energetiku			x
	Madis Laaniste , odborný referent, Generálne riaditeľstvo pre energetiku			x
	Edyta Nowaková , odborná referentka, Generálne riaditeľstvo pre energetiku			x
	Margot Pinaultová , odborná referentka, Generálne riaditeľstvo pre energetiku			x
	Thibault Roy , odborný referent, Generálne riaditeľstvo pre energetiku			x
	Eduardo Soares , odborný referent, Generálne riaditeľstvo pre energetiku			x
Externí rečníci	Camille Defardová , vedúca Energetického centra Jacquesa Delorsa	x	x	x
	Dorin Hell , bývalý účastník Konferencie o budúcnosti Európy	x		
	Victor Laymand , make.org		x	
	Yves Marignac , expert v oblasti energetiky a hlavný poradca, Association négaWatt	x	x	
	Hendrik Nahr , make.org			x
	Jan Rosenow , riaditeľ európskych programov, projekt v oblasti regulačnej pomoci (RAP)	x		x
	Claire Roumetová , Politika EÚ a strategické partnerstvá, Energy Cities	x		x
	Reinhard Six , nezávislý poradca, expert na financovanie energetickej efektívnosti	x	x	x
	Linda Stegová , profesorka environmentálnej psychológie, Univerzita v Groningene		x	
	Arianna Vitaliová Rosciniová , generálna tajomníčka Koalície pre úspory energie	x	x	x

2.6. Pozorovatelia

Určitý počet pozorovateľov mohol sledovať činnosť tejto európskej panelovej diskusie občanov. Cieľom bolo zabezpečiť transparentnosť a viditeľnosť tohto inovačného demokratického formátu a zároveň zachovať bezpečný priestor pre zúčastnených občanov, ktorý má zásadný význam pre budovanie dôvery v diskusné prostredie. Pozorovateľom sa umožnilo zúčastniť sa na diskusiách na plenárnych zasadnutiach a v rámci pracovných skupín a sledovať ich. Maximálny počet pozorovateľov povolených v každej pracovnej skupine bol tri.

Niektorí interní pozorovatelia pochádzali aj od usporiadateľských partnerov a inštitúcií (napr. interní zamestnanci Európskej komisie alebo iných inštitúcií a orgánov EÚ). Medzi externými pozorovateľmi boli výskumní pracovníci (z univerzít alebo think-tankov), aktéri občianskej spoločnosti a iné zainteresované strany. So súhlasom dotknutých občanov s nimi mohli externí pozorovatelia viesť rozhovory, a to len na výskumné účely a ak to nebránilo priebehu panelovej diskusie.

ROZŠÍRENIE ZAPOJENIA

3. Rozšírenie zapojenia

3.1. Platforma na zapojenie občanov

Platforma na zapojenie občanov je online nástroj, ktorý umožňuje širokej verejnosti vyjadriť sa k otázke, ktorou sa zaoberajú členovia európskej panelovej diskusie občanov. Tento nástroj sa zaviedol s cieľom maximalizovať účasť občanov na diskusii o príslušnej téme a poskytnúť vstupy do panelovej diskusie aj do súvisiacich budúcich politík. Na tejto platforme založenej na softvéri s otvoreným zdrojovým kódom Decidim sa občanom adresuje výzva, aby vo všetkých 24 jazykoch EÚ predkladali svoje príspevky, nápady a riešenia. Okrem toho platforma podporuje interaktívne diskusie prostredníctvom funkcie komentárov, ktorá umožňuje používateľom vzájomne si pripomienkovať návrhy, poskytovať spätnú väzbu a spoločne zlepšovať nápady.

Európska komisia spustila 9. februára 2024 online diskusiu na tému energetická efektívnosť ⁽²⁾. Počas zasadnutí mali účastníci európskej panelovej diskusie občanov možnosť vypočúť si hlavné príspevky, ktoré sa na tejto platforme objavili. Prispievatelia sa podelili o svoje postrehy týkajúce sa rôznych aspektov, ako je zvyšovanie informovanosti, energetická obnova, mobilita, obnoviteľné zdroje energie či iniciatívy zamerané na úsporu energie v celej EÚ ⁽³⁾. Účasť širšieho publika občanov EÚ prostredníctvom platformy inšpirovala či posilnila prácu panelovej diskusie, a zároveň pomohla dosiahnuť, aby sa v diskusiách zohľadnili aj iné názory. Všetky príspevky, ktoré sa na platforme objavili, sa zahrnuli do rokovaní panelovej diskusie a zohľadnili sa pri príprave budúcich politík.

3.2. Komunikácia

Komunikačná stratégia pre európsku panelovú diskusiu občanov o energetickej efektívnosti bola navrhnutá tak, aby sa maximalizovala informovanosť a zapojenie prostredníctvom mnohostranného prístupu, v ktorom sa spájali mediálne kampane, oslovovanie influencerov a novinárov, priame oslovovanie na podujatiach a tvorba dokumentárneho filmu.

Kampane na sociálnych médiách boli zamerané na zvýšenie návštevnosti novej platformy na zapojenie občanov, ako aj na zvýšenie informovanosti o prebiehajúcich zasadnutiach panelovej diskusie. Influenceri a novinári dostali výzvy, aby vytvárali a zdieľali obsah, čím sa rozšíril dosah kampane a podporilo sa väčšie zapojenie verejnosti do práce panelovej diskusie.

Centrálnym prvkom bol dokumentárny film, ktorého cieľom bolo poskytnúť osobný a pútavý príbeh o činnostiach európskej panelovej diskusie občanov.

⁽²⁾ The Citizens' Engagement Platform can be consulted [here](#)

⁽³⁾ The final report can be consulted [here](#)

ODPORÚČANIA OBČANOV

4. Odporúčania občanov

4.1. 13 odporúčaní pre energeticky efektívnu Európu

Informácie a zmena správania – odporúčanie 1

Odporúčanie 1: Posilniť postavenie spotrebiteľov smerom k väčšej energetickej efektívnosti

Odporúčame, aby boli informácie poskytované spotrebiteľom prístupnejšie, transparentnejšie a použiteľnejšie, čím sa posilní postavenie domácností a organizácií smerom k väčšej energetickej efektívnosti. Preto odporúčame:

online portál s funkciou samokontroly, ktorý spotrebiteľom pomôže posúdiť ich potreby týkajúce sa dopravy, zlepšenia bývania a ponúkne tipy na zníženie nákladov. Poskytol by im balík riešení vrátane ďalších krokov a kontaktných informácií, sieť fyzických jednotných kontaktných miest na úrovni obcí (mestské úrady, knižnice), kde sú k dispozícii nezávislí odborníci, ktorí by mohli s nimi ďalej pracovať. V rámci siete by sa nemalo diskriminovať medzi vidieckymi a mestskými oblasťami ani medzi sociálnymi skupinami. Jednotné kontaktné miesto by malo poskytovať poradenstvo o legislatívnych, finančných a technických aspektoch, ako aj o miestnych poskytovateľoch služieb. Vyzývame aktérov na miestnej úrovni, aby šíрили informovanosť o tejto službe, dostupnejšie energetické označovanie výrobkov, zrozumiteľné pre všetkých, obsahujúce informácie o životnosti výrobkov a odkaz na sieť jednotných kontaktných miest.

Odôvodnenie:

Toto odporúčanie je dôležité, pretože príslušné rozhodnutia možno prijať, len ak máme náležité informácie, z ktorých môžeme vychádzať. Tieto informácie musia byť zrozumiteľné a prístupné pre všetkých. Napriek tomu, že už môže byť k dispozícii veľké množstvo informácií, často ich nemajú všetci alebo im dokonca nerozumejú. Spotrebiteľia by mali vedieť, akú majú spotrebu energie, disponovať príslušnými údajmi a vedieť o možnostiach, nákladoch spojených s týmito rôznymi možnosťami, ako aj o službách, ktoré majú k dispozícii, aby mohli zvýšiť svoju energetickú efektívnosť.

Spravodlivosť a rovnosť príležitostí – odporúčanie 2

Odporúčanie 2: Financovať spravodlivé právo na energetickú obnovu bývania

Odporúčame zaviesť výhodnejší daňový systém pre drobných vlastníkov nehnuteľností, aby pre nich nájomcovia nepredstavovali prekážku pri obnove ich bývania. Malo by sa to dosiahnuť poskytovaním daňových úľav na prácu a materiály v závislosti od príjmu ľudí. Najväčšia pomoc by sa mala poskytovať ľuďom s najnižšími príjmami. Dotačné mechanizmy by sa mali poskytovať pred vykonaním prác alebo v splátkach v priebehu obnovy. Vlády by mali investovať do sociálneho bývania s využitím energeticky efektívnych a udržateľných materiálov. Príjmy z uhlíkovej dane by sa mali čiastočne vyčleniť na energetickú efektívnosť (vrátane obnovy). Nadnárodné spoločnosti, ktoré vo väčšej miere znečisťujú prostredie, by mali byť zodpovedajúcim spôsobom zdanené. Banky by mali uľahčiť prístup k úverom na energetickú obnovu s úrokovou sadzbou prispôbenou príjmu.

Odôvodnenie:

Sociálna spravodlivosť znamená rovnaký prístup k energiám a bývaniu. V súčasnosti sa stretávame s neprijateľnými situáciami: niektorí ľudia žijú v závažnej energetickej chudobe, pričom drobní vlastníci domov a bytov so stredným príjmom nevyužívajú pomoc a dotácie na obnovu svojho vlastného bývania alebo nehnuteľností, ktoré prenájomujú. Nájomcovia sa cítia príliš bezmocní na to, aby dokázali niečo zmeniť. Považujeme za neprijateľné, že úsilie sa nerozdeľuje spravodlivo a že pre niektorých je život v tepelnej pohode neprístupný.

Spravodlivý prístup zvýši cenovú dostupnosť energetickej efektívnosti pre všetkých a tým prispeje ku kolektívnemu boju proti zmene klímy.

Globálna úloha EÚ a členské štáty – odporúčania 3 až 5

Odporúčanie 3: Zvýšiť energetickú nezávislosť a efektívnosť s cieľom stať sa globálnym príkladom

Odporúčame, aby Európska únia investovala do výskumu a vývoja nových energetických technológií vrátane obnoviteľných zdrojov energie s cieľom dosiahnuť vyššiu energetickú efektívnosť. Zahŕňa to tieto oblasti:

1. výroba energie (vodík, jadrová fúzia atď.);
2. uskladňovanie energie (batérie);
3. prenos energie a
4. zníženie spotreby energie.

Rovnako odporúčame, aby EÚ podporovala využívanie konkurenčných výhod jednotlivých krajín vo výrobe energie a zároveň uľahčovala výmenu najlepších postupov a vedomostí medzi členskými štátmi.

Okrem toho odporúčame prioritizovať opatrenia v rámci zásady prvoradosti energetickej efektívnosti, ktoré najviac prispievajú k energetickej nezávislosti.

Odôvodnenie:

Odporúčanie je dôležité z politického hľadiska, pretože chráni Európu a jej občanov pred potenciálnymi geopolitickými krízami. Takisto pomáha chrániť európske hodnoty a demokraciu tým, že umožňuje EÚ prerušiť vzťahy so skorumpovanými vládami. Zároveň môže pomôcť urýchliť legislatívny proces v EÚ, keďže Európa by mala väčšiu slobodu pri stanovovaní vlastných noriem. Výmenou poznatkov medzi členskými štátmi by sa mohlo prispievať aj k zlepšeniu vzájomných vzťahov. Zo sociálno-ekonomického hľadiska by sa tým zvýšila konkurencieschopnosť EÚ a umožnilo by sa presmerovanie finančných prostriedkov, ktorými sa platí za 61 % podielu, ktorý predstavuje dovezená energia ([údaje za rok 2019](#)), na vnútorné investície, ktoré vytvárajú väčšiu hodnotu pre EÚ a jej občanov. Nižší dovoz energie z tretích krajín by viedol aj k zníženiu vystavenia cenovým výkyvom a narušeniam na svetových trhoch s energiou, ako aj k vytvoreniu väčšieho počtu pracovných miest v rámci EÚ.

Z environmentálneho hľadiska by to mohlo viesť k zníženiu spotreby energie, ekologickému rastu a ku klimatickej neutralite, pričom toto všetko je spojené so zásadou prvoradosti energetickej efektívnosti a záväzkami EÚ v oblasti udržateľnosti.

Odporúčanie 4: Dosiahnuť ciele v oblasti energetickej efektívnosti posilnením schopnosti každého konať

Odporúčame, aby EÚ povzbudzovala k prijímaniu podporných opatrení na zavádzanie noriem energetickej

efektívnosti, a to buď priamo, alebo prostredníctvom silných stimulov pre členské štáty. Pomôže to zabezpečiť spravodlivé rozdelenie úsilia medzi jednotlivcov a podniky, ale aj medzi regióny, aby sa na nikoho nezabudlo.

Hlavné zásady:

- rozvíjanie kultúry energetickej efektívnosti vďaka lepšej informovanosti s cieľom pomáhať nám využívať menšie množstvo energie, ktorá bude ekologickejšia,
- podmienené stimuly, pomoc spoločnostiam začleniť energetickú efektívnosť do svojej výroby, distribúcie a predaja, pričom sa dbá na to, aby sa neoslabili MSP,
- zaručenie minimálneho množstva energie pre dôstojné životné podmienky a vyčlenenie veľkej časti pomoci pre najzraniteľnejšie osoby (napr. úvery so zápornou úrokovou sadzbou). Cieľom je znížiť sociálne nerovnosti, a nie ich udržiavať,

poskytovať stimuly pre všetkých jednotlivcov, ale v obrátenom pomere k ich príjmu, najmä prostredníctvom progresívneho stanovovania cien energie a v závislosti od zdrojov energie.

Odôvodnenie:

Toto odporúčanie je dôležité, pretože hoci normy energetickej efektívnosti existujú, ich dostupnosť a vykonávanie sú stále obmedzené. Na európskej úrovni existuje v súčasnosti množstvo noriem energetickej efektívnosti (výstavba a obnova budov, ekodizajn výrobkov a spotrebičov, boj proti plánovanému zastarávaniu, právo na opravu atď.).

Sú ambiciózne a pomáhajú trhu vyvíjať sa, ale ich vykonávanie sa v jednotlivých členských štátoch líši. Stanovujú sa v nich technické požiadavky, ktoré majú finančný vplyv, môžu sa nimi vylučovať určité skupiny (nie každý si môže dovoliť energetickú obnovu svojho bývania či kúpiť najefektívnejšie domáce spotrebiče) alebo môžu viesť k situáciám nekalej hospodárskej súťaže (medzi európskymi spoločnosťami, ktoré dodržiavajú tieto normy vo svojich výrobných procesoch, a spoločnosťami mimo Európskej únie).

Energetická efektívnosť by nemala byť luxusom ani možnosťou, ktorej sa niektorí môžu vyhýbať. EÚ by mohla zohrávať významnú úlohu pri zabezpečovaní toho, aby sa prostredníctvom energetickej efektívnosti zlepšoval každodenný život ľudí, a to najmä najzraniteľnejších domácností. Sme si vedomí toho, že významnú úlohu môžu zohrávať niektoré z našich miestnych a správnych orgánov, keď pôjdu príkladom a budú posúvať trh vpred.

Uvedomujeme si, že niektoré prvky nášho odporúčania nezávisia len od Európskej únie a vyžadujú si výrazné zosúladenie s členskými štátmi. Panelová diskusia občanov je však tá správna príležitosť vyjadriť ambície.

Odporúčanie 5: Riadiť a monitorovať vykonávanie smerníc EÚ

Odporúčame, aby EÚ zabezpečila vykonávanie smerníc o energetickej efektívnosti v členských štátoch, keďže sa v súčasnosti vykonávajú odlišne. Vykonávanie sa zlepši prostredníctvom aspektov, ako sú informácie, financovanie a sankcie.

Informácie musia byť prístupné a prispôbené konkrétnemu publiku, napr. oslovenie mládeže prostredníctvom sociálnych médií alebo starších prostredníctvom televízie, a musia byť ľahko viditeľné na verejných priestranstvách.

EÚ poskytuje financovanie len členským štátom, ktoré dodržiavajú právne predpisy, na základe merateľného pokroku. Financovanie musí byť spravodlivé, úmerné a primerané vzhľadom na rôzne kapacity členských štátov.

Sankčné mechanizmy už existujú a Komisia môže postaviť vlády členských štátov, ktoré nedodržiavajú právne predpisy, pred súd.

V záujme zvýšenia transparentnosti by sa členské štáty mali hodnotiť na základe ich úsilia vynakladaného na vykonávanie. A napokon, EÚ by mala motivovať vlády členských štátov, aby vytvorili tzv. oznamovací systém, aby občania mohli nahlasovať plytvanie energiou a miestne orgány mohli zodpovedajúcim spôsobom konať.

Odôvodnenie:

Toto odporúčanie je dôležité, pretože zabezpečenie vykonávania smerníc vo všetkých krajinách by malo vplyv na všetkých občanov EÚ a dokonca by im ponúklo možnosť priamo prispievať k procesu monitorovania. Okrem toho, ak sa zvýši harmonizácia medzi členskými

štátmi, v budúcnosti bude jednoduchšie rozhodnúť o nových opatreniach. Pokiaľ ide konkrétne o informácie, nájdenie nových spôsobov, ako zahrnúť rôzne vrstvy obyvateľstva, by mohlo rozšíriť zodpovednosť EÚ aj vlád členských štátov.

Transformáciu v odvetví energetiky a zvyšovanie energetickej efektívnosti možno potrebnou rýchlosťou a intenzitou dosiahnuť len účinným vykonávaním na úrovni členských štátov. Ak budú v každom členskom štáte splnené normy efektívnosti, viac občanov EÚ bude môcť využívať viacnásobné prínosy, ktoré energetická efektívnosť prináša.

Pracovné miesta a vzdelávanie – odporúčania 6 a 7

Odporúčanie 6: Zvýšiť kvalifikovanosť pracovnej sily v EÚ v odvetví energetickej efektívnosti

Odporúčame zvýšiť odbornú prípravu v povolaniach súvisiacich s energetickou efektívnosťou. EÚ by mohla prijať tieto opatrenia:

1. Členské štáty by mohli poskytovať dotácie jednotlivcom na odbornú prípravu zameranú na pracovnú silu so zelenými zručnosťami. Štát by mal takýmto pracovníkom poskytnúť stimuly, aby potom určitý čas zostali pracovať v danej krajine.
2. EÚ by mohla podporovať krátkodobé výmenné alebo rotačné programy, ako sú programy ERASMUS pre študentov a pracovníkov v oblasti energetickej efektívnosti (kvalifikovaných aj absolvujúcich odbornú prípravu).
3. Kým sa nevyrieši nedostatok kvalifikovaných pracovníkov v oblasti energetickej efektívnosti, mali by sa vydávať víza pre kvalifikovaných pracovníkov z krajín mimo EÚ, aby prišli pracovať do konkrétnych členských štátov, ktoré tieto víza vydajú.

Odôvodnenie:

Toto odporúčanie je dôležité, pretože mať kvalifikovaných pracovníkov na všetkých úrovniach vykonávania opatrení energetickej efektívnosti je kľúčové pre úspech všetkých ostatných odporúčaní, ktoré vypracovala európska panelová diskusia občanov. Členským štátom sa nepodarí dosiahnuť ciele energetickej efektívnosti bez kvalifikovanej pracovnej sily. Navrhujeme tri opatrenia, z ktorých každé reaguje na inú potrebu spojenú s kvalifikáciou pracovníkov a trhom práce.

Opatrenie 1: Toto opatrenie je zamerané na jednotlivcov, ktorí si chcú zlepšiť zručnosti v oblastiach súvisiacich s energetickou efektívnosťou alebo takéto zručnosti získať. Národné vlády môžu poskytovaním dotácií na odbornú prípravu zlepšiť ich dostupnosť pre všetkých, najmä pre ľudí z chudobnejšieho prostredia, ktorí by inak

nemuseli byť schopní investovať svoj čas do zvyšovania úrovne zručností alebo rekvalifikácie. Takisto však navrhujeme, aby členské štáty zohľadňovali riziko úniku mozgov (pracovníci, ktorí sa presťahujú do zahraničia za lepšími platovými podmienkami). Pracovníci, ktorí absolvujú dotovanú odbornú prípravu, by sa mali určitým spôsobom podnecovať k využívaniu svojich nových zručností v krajine, ktorá investovala do ich odbornej prípravy. Kurzy by sa stali príťažlivejšími vďaka dostupnému financovaniu, čo by mohlo viesť k väčšiemu počtu ľudí uchádzajúcich sa o zamestnanie v danej oblasti. Znamenalo by to viac expertov, ktorí môžu plánovať a vykonávať investície súvisiace s energetickou efektívnosťou a vykonávať súvisiaci audit.

Opatrenie 2: Je to stimul pre členské štáty, aby sa pri krátkodobých projektoch delili o svoju kvalifikovanú pracovnú silu a zabezpečili, aby aj členské štáty, ktorým chýbajú špecialisti, mohli rozvíjať iniciatívy zamerané na energetickú efektívnosť. Mohlo by to viesť k cezhraničnej výmene informácií a zručností, v rámci ktorej sa budú propagovať zelené zručnosti.

Opatrenie 3: Uznávame, že nie všetky oblasti, v ktorých sú potrební kvalifikovaní pracovníci, možno rýchlo obsadiť miestnou pracovnou silou. Vytvorenie trhu s kvalifikovanými pracovníkmi v Európe si vyžiada určitý čas, takže medzitým by bolo užitočné nájsť spôsoby, ako požívať kvalifikovaných jednotlivcov z krajín mimo EÚ.

Stručne povedané, základnou podmienkou je, že bez kvalifikovaných pracovníkov ľudia nemôžu uskutočňovať zmeny na zvýšenie energetickej efektívnosti.

Odporúčanie 7: Zabezpečiť budúcnosť vzdelávaním o ekologických otázkach

Odporúčame rozšíriť vzdelávanie o ekologických otázkach a otázkach energetickej efektívnosti. Mohlo by sa to dosiahnuť prijatím týchto opatrení:

1. európsky certifikát v oblasti energetickej efektívnosti podľa vzoru medzinárodného vodičského preukazu na počítače (International Computer Driving License – ICDL) na podporu základnej úrovne vedomostí v oblasti energetickej efektívnosti;
2. členské štáty by mali zabezpečiť, aby každý rok určitý počet pracovníkov so zelenými zručnosťami absolvoval kurzy zamerané na energetickú efektívnosť s cieľom zvýšiť počet pracovníkov so zelenými zručnosťami v krajine. Takýto prístup bol prijatý v predchádzajúcich rokoch pri študentoch navštevujúcich univerzity;
3. EÚ by mala zaviesť kampane na zvýšenie informovanosti verejnosti s cieľom zdôrazniť hodnotu pracovníkov so zelenými zručnosťami a ukázať, že toto sú pracovné miesta budúcnosti. Mohli by sa zameriavať najmä na mladých ľudí, ktorým by ukázali, že manuálna práca môže byť rovnako príťažlivá ako kancelárska práca.

Odôvodnenie:

Základom každej zmysluplnej zmeny je kvalitné vzdelávanie. Navrhujeme tri opatrenia, z ktorých každé reaguje na inú potrebu spojenú so vzdelávaním: nedostatok všeobecných vedomostí o energetickej efektívnosti, mladí ľudia, ktorí sa nezúčastňujú na odbornej príprave potrebnej na podporu iniciatív v oblasti energetickej efektívnosti, a zmena vnímania profesií nevyhnutných na podporu energetickej transformácie, aby sa stali príťažlivejšími.

Po prvé, skupina súhlasí s tým, že vo všeobecnosti je potrebný väčší objem vedomostí o energetickej efektívnosti. Vďaka vedomostiam sa posilňuje schopnosť prijímať rozhodnutia o energetickej efektívnosti na individuálnej a vnútroštátnej úrovni. Mohol by sa zaviesť predmet v škole, povinný odborný kurz alebo univerzitné štúdium. Vo všeobecnosti odporúčame spojiť kurz so stimulom za každú úroveň, na ktorej možno kurz absolvovať.

Po druhé, v minulosti sa v rámci európskych cieľov v oblasti univerzít ukázalo, že európske ciele motivujú členské štáty, aby venovali väčšiu pozornosť určitým oblastiam vzdelávania. Takéto ciele v odbornom vzdelávaní zameranom na energetickú efektívnosť v konečnom dôsledku povedú k zvýšeniu počtu ľudí, ktorí odbornú prípravu absolvujú. Inými slovami, stanovením cieľov pre členské štáty bude EÚ na ne vyvíjať tlak, aby zvýšili počet ľudí v oblastiach súvisiacich s energetickou efektívnosťou. Týmto spôsobom sú za rozvoj kvalifikovanej pracovnej sily zodpovedné priamo vlády.

V neposlednom rade je toto odporúčanie dôležité, pretože spôsob, akým ľudia vnímajú manuálnu prácu a prácu v technických oblastiach, sa musí zmeniť k lepšiemu. Kampane by mohli ukázať, ako vyzerajú rôzne oblasti práce, poukázať na to, že fyzická práca má zásadný význam, poskytuje dobré vyhliadky do budúcnosti a nemusí byť menej zaujímavá ako práca v kancelárii.

Infraštruktúry – odporúčania 8 až 10

Odporúčanie 8: Optimalizovať a rozvíjať sieťový systém, od výrobcu až po koncového používateľa, v prospech obnoviteľných zdrojov energie

Odporúčame, aby EÚ medzi svoje priority zaradila optimalizáciu siete:

1. zlepšenie energetickej bezpečnosti a spoľahlivosti prostredníctvom investícií do obnoviteľných zdrojov energie, výskumu v oblasti uskladňovania energie a zavádzania inteligentného riadenia;
2. vypracovanie investičného plánu vrátane usmernení pre členské štáty týkajúcich sa zlepšenia siete na miestnej a cezhraničnej úrovni;

3. rozvoj siete so zreteľom na možnosti a výhody centralizácie a decentralizácie. Zaviesť by sa mala v danom prípade energeticky najefektívnejšia možnosť;
4. zavedenie mechanizmov na monitorovanie vhodného používania finančných prostriedkov a presadzovanie pravidiel EÚ, aby koncový používateľ mohol v plnej miere využívať prínosy investície a aby spoločnosti mohli tieto pravidlá dodržiavať;

nabádanie členských štátov, aby pomáhali občanom pri používaní inteligentných meračov a energeticky efektívnych zdrojov, ako aj zavádzali finančné stimuly pre dodávateľov a spotrebiteľov, aby využívali energeticky efektívne postupy; zváženie možnosti vytvoriť rámec pre občanov na uskladňovanie a výrobu energie.

Odôvodnenie:

Toto odporúčanie je dôležité, pretože optimalizácia siete s cieľom prispôbiť ju obnoviteľným zdrojom energie prináša pre výrobcov aj koncových používateľov množstvo výhod. Optimalizáciou sieťových systémov sa posilňuje energetická efektívnosť a podporuje sa využívanie obnoviteľných zdrojov energie. Týmto prístupom sa zaisťuje efektívna preprava, uskladňovanie a používanie energie. Rozvoj siete okrem toho podporuje stabilné ceny energie, podnecuje používanie inteligentných spotrebičov a uľahčuje plynulejšie dodávky energie.

Prínos z optimalizácie a rozvoja siete majú spotrebiteľia a dodávateľia, a to vďaka inteligentným systémom riadenia. Spotrebiteľia majú prístup k užitočným informáciám o spotrebe energie, dodávateľia môžu lepšie monitorovať dopyt a efektívnosť výroby, pričom proces modernizácie možno doplniť systémami uskladňovania.

Stimulovaním energetickej efektívnosti a minimalizáciou energetických strát optimalizácia siete nielen znižuje náklady, ale podporuje aj environmentálnu udržateľnosť. Posilnenie postavenia spotrebiteľov a ich integrácia do energetického systému pomáha vytvárať rovnaké podmienky a znižuje vplyv korporácií. Rozsiahle vykonávanie a zapojenie občanov sa dosiahne, len ak sa náš postoj preorientuje na energetickú efektívnosť.

Modernizácia sietí je navyše v súlade s cieľmi EÚ v oblasti znižovania emisií, boja proti zmene klímy a prechodu na dekarbonizované odvetvie energetiky. Vykonávaním tohto prístupu dosiahneme to, že budeme vyrábať viac energie, zvýšime svoju efektívnosť v rámci Európy a budeme menej závislí od zahraničných zdrojov. A napokon, toto nové odvetvie povedie k novým pracovným príležitostiam a zlepši postavenie EÚ ako globálneho hráča v spravodlivejšom energetickom systéme.

Odporúčanie 9: Pomáhať občanom EÚ pri rozvoji energetických spoločenstiev zameraných na energetickú efektívnosť poskytovaním informácií a finančnej podpory

Odporúčame:

1. podporovať informovanosť o energetickej efektívnosti a viditeľnosť súčasných energetických spoločenstiev. Konkrétne by sme mohli zabezpečiť, aby boli informácie o energetických spoločenstvách zrozumiteľné a prístupné pre všetkých občanov EÚ, alebo by sme si mohli vymieňať osvedčené postupy týkajúce sa energetických spoločenstiev v rámci EÚ;
2. ekonomicky oceňovať úspory energie dosiahnuté prostredníctvom rozvoja efektívnych energetických spoločenstiev. Presnejšie, mohli by sme vypracovať v súčasnosti neexistujúce mechanizmy či systém certifikátov energetickej efektívnosti;
3. pomáhať miestnym orgánom verejnej správy finančne podporovať rozvoj iniciatív energeticky účinných komunít. Mohli by konkrétne využívať finančné prostriedky prichádzajúce priamo z EÚ (napr. Európsky fond regionálneho rozvoja).
4. Keď tieto spoločenstvá začnú fungovať, prioritou bude, aby sa ich hlavnou zásadou stala energetická efektívnosť. Konkrétne by sa mohli tepelne izolovať budovy, zavádzať nové technológie a rozvíjať spoločné vykurovacie a chladiace systémy.

Odôvodnenie:

Toto odporúčanie je dôležité, pretože energetické spoločenstvo vychádza z občianskych alebo miestnych iniciatív. Niektorých občanov by však od ich rozvíjania mohol odradiť nedostatok presných informácií o fungovaní a financovaní energetických spoločenstiev. Okrem toho existujúce energetické spoločenstvá nie sú skutočne efektívne a geografické a finančné podmienky v členských štátoch EÚ sa niekedy výrazne líšia. Preto musíme sprístupniť relevantné informácie pre všetkých, ako aj posilniť spoluprácu medzi členskými štátmi s cieľom v konečnom dôsledku rozvíjať energeticky účinné komunity.

Jednou zo zásad energeticky účinnej komunity je predchádzať plytvaniu energiou. V súčasnosti je prekážkou dosiahnutia nulového plytvania absencia distribútorov energie v systémoch energetických spoločenstiev. Musíme zabezpečiť, aby sa súkromné subjekty povzbudzovali k zapájaniu sa do energetických spoločenstiev. Európska komisia by napríklad mohla podnecovať členské štáty k vydávaniu certifikátov o energetickej efektívnosti súkromným spoločnostiam, ak spolupracujú s energetickými spoločenstvami. Takisto je potrebné zamerať sa na priaznivý hospodársky vplyv obmedzenia spotreby energie. Domnievame sa takisto, že je potrebné spravodlivo nastaviť cenu prebytočnej energie, ktorú spoločenstvá vyrobí.

Sme presvedčení, že miestne verejné orgány sú najvhodnejšími subjektmi na investovanie časti finančných prostriedkov EÚ, ktoré dostávajú na podporu energetických spoločenstiev, keďže sme presvedčení, že občania budú dôverovať svojim miestnym orgánom verejnej správy viac ako vláde členského štátu. Miestne orgány verejnej správy by však mali mať na pamäti, že energetické spoločenstvá musia zostať finančne prístupné pre všetkých, a rozdeľovať finančné prostriedky občanom na základe ich príjmu. Namiesto investovania vlastných úspor alebo úspor spoločenstva by občanom mohli pomôcť získať prístup k odborným znalostiam na zlepšenie energetickej efektívnosti finančné prostriedky spravované miestnymi orgánmi. Okrem toho by sme mali dať právomoc získať priamy prístup k týmto finančným prostriedkom EÚ a spravovať ich priamo aj občanom v rámci energetických spoločenstiev.

A napokon, keď bude možné zaistiť tieto tri spomínané prvky, malo by sa zabezpečiť, aby v centre rozvoja energetických spoločenstiev stála zásada prvoradosti energetickej efektívnosti, a to formou izolácie budov a vývoja vykurovacích a chladiacich systémov, ktoré by mohli pomôcť znížiť množstvo energie, ktorým sa plytvá.

Odporúčanie 10: Rozvíjať energeticky efektívne spoločenstvá pre zodpovednú spotrebu a zvýšenú miestnu výrobu energie

Odporúčame podporovať energetické spoločenstvá vo všetkých členských štátoch.

Európska únia a členské štáty by mali spolupracovať pri poskytovaní finančných prostriedkov a odborných znalostí na podporu energetických spoločenstiev. Hnacou silou tejto zmeny by mohli byť miestne orgány.

Kľúčovým aspektom stimulovania energetických spoločenstiev je stanovenie jasných cieľov v európskej smernici o energetickej efektívnosti do roku 2030. Povinné monitorovanie výroby energie v energetických spoločenstvách môže poskytnúť cenné údaje na monitorovanie pokroku a identifikáciu oblastí, v ktorých je potrebné zlepšenie, nové právne predpisy a politické ciele. Je nevyhnutné diverzifikovať zdroje energie vo všetkých členských štátoch na základe ich jedinečných charakteristík a zdrojov. Odporúčame znížiť spotrebu pomocou inteligentnej technológie (napr. LED svetlá, efektívne vykurovacie systémy).

EÚ by sa mala zameriavať aj na:

- systémové zmeny, ktoré umožnia ľuďom uplatňovať zásadu prvoradosti energetickej efektívnosti,
- podporovanie miestnej energie a energie z obnoviteľných zdrojov,
- stimulovanie zvyšovania informovanosti, vzdelávania od útleho veku a zapojenia občanov.

Odôvodnenie:

Toto odporúčanie je dôležité na ochranu nášho životného prostredia a zachovanie našej planéty, a to nielen

pre nás, ale aj pre budúce generácie. Opieraním sa o miestne energetické spoločenstvá sa zvýši energetická bezpečnosť a energetická nezávislosť v Európe, čím sa podporí odlišný vzorec výroby a spotreby.

Týmto odporúčaním možno zabezpečiť, aby mal každý v Európe prostriedky na boj proti energetickej chudobe s pomocou energetických spoločenstiev. Toto odporúčanie by mohlo slúžiť nielen na riešenie energetickej efektívnosti, ale aj na podporu prosperujúceho fungovania v rámci miestnych spoločenstiev, podporovanie sociálnej účasti a demokracie tak, aby sa na nikoho nezabudlo.

Budovy – odporúčanie 11

Odporúčanie 11: Zlepšiť energetickú hospodárnosť v budovách

Odporúčame, aby EÚ podporovala členské štáty s cieľom zabezpečiť, aby výrazne viac budov prešlo energeticky efektívnou renováciou. Pozornosť by sa mala zameriavať na obytné budovy.

Členské štáty by sa mali podporovať pri uľahčovaní obnovy obytných budov, v ktorých žijú ľudia s nízkymi príjmami. Nápomocné pri hľadaní dobrých prenosných riešení (modelových projektov) by mohli byť výberové konania na vnútroštátnej úrovni. Členské štáty EÚ by sa mali vyzvať, aby ponúkali daňovú úľavu vlastníkovi bývania, v ktorom väčšina nájomcov nedosahuje určitú výšku príjmu. Bol by to dobrý stimul na uskutočnenie obnovy domov. Musí sa zabezpečiť, aby to bolo v záujme nájomcov aj prenajímateľov. Konkrétne treba predchádzať situáciám, keď sú nájomcovia vysťahovaní, aby prenajímatelia mohli účtovať vyššie nájomné. Každý občan EÚ (či už nájomník, alebo vlastník) by mal mať príležitosť získať bezplatné poradenstvo o konkrétnej energetickej situácii svojho bývania (jednotné kontaktné miesto). Toto odporúčanie zahŕňa aj možnosti podpory a dotácií na zlepšenie energetickej situácie.

Odôvodnenie:

Toto odporúčanie je dôležité, pretože:

- V súčasnosti existuje niekoľko smerníc EÚ týkajúcich sa verejných budov (smernica o energetickej efektívnosti), nebytových budov (nedávno prijatá smernica o energetickej hospodárnosti budov) a nových budov všetkých druhov (smernica o energetickej hospodárnosti budov). Preto sa pozornosť teraz sústreďuje na obytné budovy.
- Smernice EÚ môžu byť účinné len vtedy, keď sa budú vykonávať aj na vnútroštátnej a miestnej úrovni, pričom budú zahrnutí aj jednotliví vlastníci domov a bytov.
- V mnohých členských štátoch EÚ ľudia s nízkymi príjmami často žijú v domoch s mimoriadne nízkymi energetickými normami, v zlom stavebnotechnickom stave a s vysokými nákladmi na energiu.

Doprava – odporúčanie 12

Odporúčanie 12: Zvýšiť príťažlivosť verejnej dopravy pre cestujúcich

Odporúčame, aby Európska komisia vykonávala pravidelné štúdie na zvýšenie energetickej efektívnosti systémov mestskej a prímestskej osobnej dopravy vo všetkých členských štátoch.

Táto štúdia by mala zahŕňať komplexnú inventúru a posúdenie elektrifikácie a príťažlivosti systémov verejnej dopravy. Tento prístup umožní identifikovať medzery a nedostatky v existujúcich systémoch a zdôrazniť vzorové postupy, ktoré by členské štáty mohli prijať.

Na základe výsledkov štúdií by Európska komisia mohla zaviesť rôzne dotácie pre členské štáty, aby podľa potreby investovali do zvýšenia príťažlivosti a elektrifikácie svojich dopravných systémov. Štúdia by mala slúžiť ako referenčná hodnota pre súčasný stav a pomôže Európskej komisii stanoviť ciele pre Európu ako celok. Pravidelné monitorovanie uľahčí neustále zlepšovanie výkonnosti systému a zvyšovanie energetickej efektívnosti.

Odôvodnenie:

Cieľom tohto odporúčania je zvýšiť kvalitu života optimalizáciou verejnej dopravy, ktorá je nevyhnutná pre každodenné činnosti a je energeticky efektívnejšia ako osobné autá. Táto štúdia by mala priniesť praktické výsledky, ktoré uľahčia vykonávanie zásad energetickej efektívnosti. Hoci je verejná doprava efektívnejšia ako osobné autá, jej nedostatočné využívanie naznačuje, že existujú prekážky, ktoré je potrebné riešiť. Európska komisia musí preskúmať dôvody tohto nedostatočného využívania.

Efektívnejšou, pohodlnejšou a prístupnejšou verejnou dopravou môžeme zlepšiť kvalitu spojení a znížiť hospodársky vplyv a vplyv emisií CO₂ a tým povzbudiť viac ľudí, aby uprednostnili verejnú dopravu pred súkromnými vozidlami. Okrem toho vzhľadom na vysokú koncentráciu obyvateľstva v mestských oblastiach by sa v štúdiu mohli navrhnúť prispôsobené dopravné kombinácie pre budúcnosť na zlepšenie energetickej efektívnosti, ktorá je naliehavo potrebná vzhľadom na zmenu klímy. Pridanou hodnotou takéhoto prístupu je, že sa v ňom zohľadňuje osobná aj hromadná doprava, ako aj budúci vývoj druhov dopravy. Ponúka prehľad konkrétnych prípadov zaznamenaných v rôznych členských štátoch EÚ.

Odporúčanie 13: Zabezpečiť energeticky čo najefektívnejšiu dopravu v celej Európe: Obmedziť cestnú prepravu tovaru aj leteckú prepravu osôb a zaviesť zásadu prvoradosti železničnej dopravy

Odporúčame stimulovať spoločnosti a ľudí, aby využívali železničnú dopravu a zvýšili tak svoju energetickú efektívnosť. Na tento účel odporúčame:

1. elektrifikovať železničné trate s cieľom znížiť emisie uhlíka;
2. modernizovať železničnú infraštruktúru;
3. digitalizovať plánovanie ciest, ako aj nákup lístkov s cieľom optimalizovať skúsenosti zákazníkov;
4. štandardizovať železnice medzi členskými štátmi a začleniť miestne dopravné systémy;
5. upraviť cestovné poriadky, aby sa šetril čas;
6. propagovať cestovanie vlakom, aby konkurovalo leteckej a autobusovej doprave na krátku vzdialenosť:
 - úspora času vďaka vysokorýchlostnej železničnej doprave,
 - lepšie zariadenia, napr. jedálenské vozne, wi-fi, spacie vozne atď.,
 - povolenie prepravovať väčšiu batožinu a bicykle vo všetkých vlakoch;
7. naplniť vlaky vďaka cenovej dostupnosti:
 - propagácia prostredníctvom špeciálnych typov lístkov: lístky pre rodiny, študentov, starších občanov, ľudí so zdravotným postihnutím, skupiny s nízkymi príjmami,
 - ponuka cenovo dostupnej prepravy tovaru;
8. otvoriť železničné trate vyradené z prevádzky: uzavreté trate zostávajú opustené;
9. prepojiť okrajové miesta EÚ;
10. na uľahčenie vykonávania všetkých týchto návrhov odporúčame zvýšiť investície a dotácie:
 - podporovať krátkodobé súkromné investície a zároveň zachovávať celkové verejné vlastníctvo a kontrolu,
 - zdaňovať fosílna palivá vrátane leteckého paliva.

Odôvodnenie:

Toto odporúčanie je dôležité, pretože cestovanie a preprava tovaru vlakom sú kľúčové oblasti, v ktorých možno rýchlo zvýšiť energetickú efektívnosť. Pokiaľ ide o budúcnosť nášho životného prostredia, hospodárstva a technológie, musíme konať. Preto odporúčame, aby sa zvýšila príťažlivosť a efektívnosť osobnej dopravy a prepravy tovaru. Aby sme to dosiahli, musíme konať na európskej úrovni.

4.1.1 Posúdenie odporúčaní

V posledný deň rokovania boli zúčastnení občania požiadaní, aby ohodnotili každé z týchto 21 odporúčaní. Tu je prehľad výsledkov tohto hlasovania, pričom odporúčania sú zoradené podľa miery podpory.

PORADIE	Číslo odporúčania	Názov odporúčania	Úroveň podpory (priemerne na stupnici 1 až 6)	Miera schválenia (podiel hlasov)
1	8	Optimalizovať a rozvíjať sieťový systém, od výrobcu až po konečného používateľa, v prospech obnoviteľných zdrojov energie	5,25	96 %
2	3	Zvýšiť energetickú nezávislosť a efektívnosť s cieľom stať sa globálnym príkladom	5,18	92 %
3	9	Pomáhať občanom EÚ pri rozvoji energetických spoločností zameraných na energetickú efektívnosť poskytovaním informácií a finančnej podpory	4,96	91 %
4	11	Zlepšiť energetickú hospodárnosť v budovách	4,89	90 %
5	4	Dosiahnuť ciele v oblasti energetickej efektívnosti posilnením schopnosti každého konať	4,87	87 %
6	12	Zvýšiť príťažlivosť verejnej dopravy pre cestujúcich	4,83	91 %
7	2	Financovať spravodlivé právo na energetickú obnovu bývania	4,73	87 %
8	1	Posilniť postavenie spotrebiteľov smerom k väčšej energetickej efektívnosti	4,71	84 %
9	10	Rozvíjať energeticky efektívne spoločnosti pre zodpovednú spotrebu a zvýšenú miestnu výrobu energie	4,64	84 %
10	13	Zabezpečiť energeticky čo najefektívnejšiu dopravu v celej Európe: Obmedziť cestnú prepravu tovaru aj leteckú prepravu osôb a zaviesť zásadu prvoradosti železničnej dopravy	4,55	84 %
11	6	Zvýšiť kvalifikovanosť pracovnej sily EÚ v odvetví energetickej efektívnosti	4,49	82 %
12	7	Zabezpečiť budúcnosť vzdelávaním o ekologických otázkach	4,48	82 %
13	20	Riadiť a monitorovať vykonávanie smerníc EÚ	4,19	72 %

4.1.2 Prehľad zasadnutí

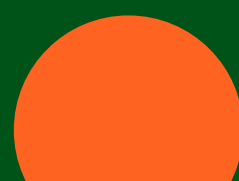
Program a zhrnutie jednotlivých zasadnutí nájdete [tu](#).

4.1.3 Konzorcium dodávateľov

Pri navrhovaní a realizácii tejto európskej panelovej diskusie občanov poskytli Európskej komisii podporu a spoluprácu tieto zmluvní partneri:

- Harris Interactive: nábor občanov.
- VO Europe: komunikácia, pomoc a všetky organizačné aspekty troch zasadnutí.
- Komunikačný tím – Been There Done That, WaterBear a Scope: komunikačná stratégia vrátane tvorby, prekladu a šírenia rôznorodého obsahu na sociálnych sieťach a výroby dokumentárneho filmu.
- Poradný tím – Ifok a Missions Publiques: partneri poradného tímu spojili svoje know-how s cieľom navrhnuť celkový participatívny proces a metodiku na každé zasadnutie a moderovali a viedli diskusie.

OBRÁŤTE SA NA EÚ

Osobne

V rámci celej EÚ existujú stovky centier Europe Direct. Adresu centra najbližšieho k vám nájdete online (europa.eu/european-union/contact/meet-us_sk).

Telefonicky alebo písomne

Europe Direct je služba, ktorá odpovedá na vaše otázky o Európskej únii. Túto službu môžete kontaktovať:

- prostredníctvom bezplatného telefónneho čísla: 00 800 6 7 8 9 10 11 (niektorí operátori môžu tieto hovory spoľatňovať),
- prostredníctvom štandardného telefónneho čísla: +32 22999696,
- prostredníctvom formulára na: europa.eu/european-union/contact/write-us_sk.

VYHĽADÁVANIE INFORMÁCIÍ O EÚ

Online

Informácie o Európskej únii sú dostupné vo všetkých úradných jazykoch Európskej únie na webovej stránke Europa (european-union.europa.eu).

Publikácie EÚ

Publikácie EÚ si môžete pozrieť alebo objednať na webovej stránke op.europa.eu/sk/publications. Ak chcete získať viac výtlačkov bezplatných publikácií, obráťte sa na službu Europe Direct alebo vaše miestne dokumentačné centrum (europa.eu/european-union/contact/meet-us_sk).

Právo EÚ a súvisiace dokumenty

Prístup k právnym informáciám EÚ vrátane všetkých právnych predpisov EÚ od roku 1951 vo všetkých úradných jazykoch nájdete na webovej stránke EUR-Lexu (eur-lex.europa.eu).

Otvorené údaje EÚ

Portál data.europa.eu poskytuje prístup k otvoreným súborom údajov – datasetom z inštitúcií, orgánov a agentúr EÚ. Dáta možno stiahnuť a opätovne bezplatne použiť na komerčné aj nekomerčné účely. Portál poskytuje prístup aj k mnohým súborom údajov – datasetom z európskych krajín

Úrad pre vydávanie publ
Európskej únie